

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonė dėl Pasiūlymo dėl Tarybos direktyvos, kuria dėl įgyvendinimo įgaliojimų nustatyti tam tikrose Direktyvos 2006/112/EB nuostatose vartojamų terminų reikšmę suteikimo Komisijai iš dalies keičiama ta direktyva

(COM(2020) 749 final – 2020/331 (CNS))

(2021/C 286/18)

Pranešėjas **Christophe LEFÈVRE**

Konsultavimasis	Europos Sąjungos Taryba, 2021 1 7
Teisinis pagrindas	SESV 113 straipsnis
Atsakingas skyrius	Ekonominės ir pinigų sąjungos, ekonominės ir socialinės sanglaudos skyrius
Priimta skyriuje	2021 4 13
Priimta plenarinėje sesijoje	2021 4 27
Plenarinė sesija Nr.	560
Balsavimo rezultatai	
(už / prieš / susilaikė)	226 / 2 / 6

1. Išvados ir rekomendacijos

1.1. EESRK remia Komisijos pasiūlymo bendrąjį tikslą, nes siekiant sudaryti visoms valstybėms narėms vienodas sąlygas ir toliau skatinti bendrąją rinką labai svarbu užtikrinti PVM direktyvos ⁽¹⁾ teisinį tikrumą ir nuspėjamumą.

1.2. Dabartiniai valstybių narių skirtumai aiškinant ir įgyvendinant PVM direktyvą neabejotinai kenkia bendrajai rinkai, kaip nurodė Komisija. Todėl EESRK primygtinai ragina šioje srityje imtis skubių ir efektyvių veiksmų.

1.3. Vienodesnės PVM taisyklės leistų iš tiesų sumažinti reikalavimų laikymosi išlaidas ir paskatintų visų ES veikiančių įmonių augimą, o ypač tarpvalstybiniu mastu veiklą vykdančių MVĮ, nes valstybių narių reglamentavimo skirtumai joms daro didesnę poveikį.

1.4. PVM taisyklių taikymo skirtumai gali sukelti neigiamą poveikį visai vidaus rinkai darančius didelius iškraipymus ir atitinkamai turėti neigiamų socialinių pasekmių, o to turėtų būti išvengta užtikrinant didesnę esamų taisyklių taikymo nuoseklumą.

1.5. Tačiau EESRK negali neatkreipti dėmesio į tai, kad dėl Komisijos pasiūlymo ir ypač siūlomų klausimų, kurie turėtų būti nagrinėjami pagal naują taisyklių rinkinį, daugelis valstybių narių gali labai pasipriešinti ir galbūt pareikšti „principinių prieštaravimų“ Komisijos pasiūlymui.

1.6. Todėl EESRK ragina apsvarstyti kitas priemones, kuriomis būtų galima kuo greičiau pagerinti bendrąją rinką. Dabartinėmis politinėmis aplinkybėmis EESRK siūlo Komisijai visų pirma apsvarstyti galimybę patobulinti ir sustiprinti esamą PVM patariamąjį komitetą ir jo sprendimų priėmimo procesą, siekiant valstybėse narėse padidinti PVM taisyklių vienodumo lygį, kuris dabar yra nepakankamas.

1.7. Be to, EESRK mano, kad būtų naudinga tinkamai nustatyti atvejus, kai nacionaliniu lygmeniu skirtingai taikomos ir įgyvendinamos sutartos PVM taisyklės. Svarbu esamus skirtumus nurodyti skaidriai, aiškiai ir viešai, kad būtų galima užtikrinti vienodesnę taikymą pagal dabartinę reguliavimo sistemą.

⁽¹⁾ OL L 347, 2006 12 11, p. 1.

1.8. Taikant šį metodą gali būti sukurta veiksminga „tarpusavio spaudimo“ sistema ir valstybėms narėms būtų daug sunkiau nukrypti nuo konsoliduoto aiškinimo ir įgyvendinimo praktikos pakenkiant vidaus rinkai.

1.9. Be to, EESRK mano, jog svarbu, kad Komisija atliktų poveikio vertinimus dėl bet kokių skirtumų įgyvendinant ar aiškinant sutartas PVM taisykles bet kurioje valstybėje narėje. Poveikio vertinimai turėtų būti skelbiami viešai ir deramai aptariamai bei toliau nagrinėjami PVM komitete.

1.10. Galiausiai EESRK norėtų atkreipti dėmesį į tam tikras galimas nepageidaujamas naujojo pasiūlymo pasekmes. Dėl Komisijai siūlomo įgyvendinimo vaidmens nustatyti kai kurias pagrindines PVM direktyvos sąvokas, gali būti sunku atskirti, pirma, naujų Komisijos įgaliojimų taikymo sritį ir, antra, tai, kas iš tikrųjų bus keičiama PVM direktyvoje. Dėl tokio netikrumo ateityje Taryboje gali būti sunku pasiekti būtiną vieningą sutarimą, kurio reikia siekiant iš dalies pakeisti PVM direktyvą.

2. Komisijos pasiūlymas

2.1. Nagrinėjamame pasiūlyme dėl teisėkūros procedūra priimamo akto nurodoma, kad šiuo metu Komisija neturi su PVM direktyva susijusių įgyvendinimo įgaliojimų. Šiuo požiūriu vienintelė turima priemonė direktyvos nuostatomis įgyvendinti yra 398 straipsnyje nurodytas patariamasis komitetas.

2.2. PVM komitetą sudaro valstybių narių ir Komisijos atstovai ir jam pavesta nagrinėti Komisijos arba valstybės narės iškeltus klausimus, susijusius su ES PVM nuostatų taikymu. Patariamasis komitetas šiuo metu gali susitarti tik dėl neprivalomų PVM direktyvos taikymo gairių, o privalomas įgyvendinimo priemones gali priimti tik Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu.

2.3. Komisijos teigimu, šiomis gairėmis ne visada užtikrinamas vienodas ES PVM teisės aktų taikymas, be kita ko, dėl Patariamajame komitete kylančių sunkumų susitarti dėl vienodų gairių. Šiuo klausimu Komisija nurodo keletą atvejų, kai nepavyko vieningai susitarti dėl taisyklių ir principų, susijusių su strateginėmis PVM direktyvos nuostatomis ir sąvokomis.

2.4. Komisija taip pat teigia, kad dėl šių skirtumų gali kilti tam tikrų neigiamų pasekmių, pavyzdžiui: i) dvigubo apmokestinimo arba neapmokestinimo galimybė; ii) teisinis netikrumas ir nuspėjamumas; iii) papildomos įmonių išlaidos. Šiuo požiūriu, nors Europos Sąjungos Teisingumo Teismo (ESTT) praktika yra naudinga, ji, Komisijos nuomone, nebūtų geriausias sprendimas išvengti visų su PVM direktyvos nuostatomis susijusių neaiškumų.

2.5. Todėl, siekiant padidinti teisinį tikrumą ir nuspėjamumą, pasiūlyme dėl teisėkūros procedūra priimamo akto numatoma Komisijai suteikti įgaliojimus priimti įgyvendinimo aktus tam tikrose PVM direktyvos taikymo srityse, taip pat sukurti komitetą, kuris prižiūrės naujuosius Komisijos įgaliojimus.

2.6. Siūlomas Komisijos įgyvendinimo vaidmuo bus sutelktas į tas su ES PVM susijusias konkrečias sritis ir koncepcijas, kurias reikia vienodai taikyti ir kurių atžvilgiu reikia daugiau tikrumo ir nuspėjamumo. Taryba savo ruožtu išsaugo savo įgyvendinimo įgaliojimus, kurie nepatenka į Komisijai numatytos kompetencijos sritį.

2.7. Naujosiose taisyklėse konkrečiai nurodoma, kad Komisija, priimdama įgyvendinimo aktus, nustatys PVM direktyvos srityse ir (arba) koncepcijose vartojamų terminų reikšmę, būtent: i) PVM apmokestinamas asmuo; ii) PMV apmokestinami sandoriai; iii) apmokestinamųjų sandorių vieta; iv) apmokestinimo momentas ir prievolė apskaiciuoti PVM; v) PVM apmokestinama vertė; vi) atleidimas nuo PVM; vii) PVM atskaita; viii) apmokestinamųjų asmenų ir tam tikrų neapmokestinamųjų asmenų prievolės; ix) speciali apmokestinimo schema.

2.8. Šio pasiūlymo teisinis pagrindas – SESV 113 straipsnis, pagal kurį Taryba, sprendama pagal specialią teisėkūros procedūrą ir pasikonsultavusi su Europos Parlamentu bei Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu, vieningai priima nuostatas dėl valstybių narių taisyklių netiesioginio apmokestinimo srityje suderinimo.

2.9. Remiantis pasiūlymu, įgyvendinimo įgaliojimų suteikimas Komisijai nepanaikina galimybės valstybėms narėms bendrai kontroliuoti, kaip Komisija tuos įgaliojimus vykdo.

2.10. Naujosiomis taisyklėmis sukuriamas specialus komitetas. Nuostatos dėl komiteto sudėties ir pirmininko tiesiogiai išdėstytos Reglamento dėl komiteto procedūros 3 straipsnyje.

3. Bendrosios ir konkrečios pastabos

3.1. EESRK palankiai vertina ir remia Komisijos pasiūlymo bendrąjį tikslą. Užtikrinti PVM direktyvos teisinį tikrumą ir nuspėjamumą yra labai svarbu siekiant sudaryti vienodas sąlygas ir skatinti bendrąją rinką.

3.2. Kaip nurodė Komisija, dabartiniai valstybių narių skirtumai, susiję su PVM direktyvos įgyvendinimo aktais, daro neigiamą poveikį bendrajai rinkai. Be to, reglamentavimo sistemą dar labiau apsunkina tai, kad gali skirtis ne tik įgyvendinimo aktai, bet ir visų pirma PVM direktyvos taisyklių ir sąvokų aiškinimas.

3.3. Vienodesnės PVM taisyklės iš tiesų leistų sumažinti reikalavimų laikymosi išlaidas ir paskatintų visų ES vidaus rinkoje veikiančių įmonių, ypač tarpvalstybiniu mastu veiklą vykdančių MVĮ, augimą. Didesnis nuoseklumas tarp valstybių narių PVM srityje būtų labai naudingas ir pačios vidaus rinkos konsolidavimui.

3.4. Yra daug sutartų PVM taisyklių įgyvendinimo skirtumų daromos žalos pavyzdžių. Pavyzdžiui, nėra bendro sutarimo ir aiškinimo dėl to, ar „sandėlis“ yra „yra apmokestinamojo asmens nuolatinis padalinys, ar ne“, arba dėl frazės „tiekėjas ...“, kuris arba siunčia ar gabena prekes, arba kurio vardu tai atlieka trečioji šalis“ reikšmės (PVM direktyvos 36a straipsnio 3 dalis).

3.5. EESRK atkreipia dėmesį į tai, kad PVM taisyklių taikymo skirtumai gali sukelti neigiamą poveikį visai vidaus rinkai darančius didelius iškraipymus ir atitinkamai turėti neigiamų socialinių pasekmių, o to turėtų būti išvengta užtikrinant didesnę esamų PVM taisyklių taikymo nuoseklumą.

3.6. Tačiau EESRK negali neatkreipti dėmesio į tai, kad Komisijos pasiūlymui gali kilti didelių kliūčių, keliamų keleto valstybių narių, siekiant susitarti, kuriuos klausimus reikėtų spręsti pagal naująjį taisyklių rinkinį, o kuriuos – pagal jau galiojančias taisykles dėl dalinio PVM direktyvų pakeitimo. Todėl EESRK ragina apsvarstyti kitas priemones, kuriomis būtų galima kuo greičiau pagerinti bendrąją rinką.

3.7. Dabartinėmis politinėmis aplinkybėmis EESRK siūlo Komisijai pirmiausia apsvarstyti galimybę patobulinti esamą PVM patariamąjį komitetą. Būtų galima komitetą sustiprinti ir padidinti jo veiksmingumą, tokiu būdu išsaugant svarbų valstybių narių vaidmenį ir pagerinant vienodumo lygį, kuris dabar yra nepakankamas.

3.8. EESRK mano, kad būtų naudinga tinkamai nustatyti atvejus, kai nacionaliniu lygmeniu skirtingai taikomos ir įgyvendinamos sutartos PVM taisyklės. Svarbu skirtumus nurodyti skaidriai, aiškiai ir viešai, kad būtų galima užtikrinti didesnę vienodumą pagal dabartinę reguliavimo sistemą. Nepaisant visų Komisijos nurodytų apribojimų ir trūkumų, patariamasis komitetas vis dėlto yra sukaupęs daug patirties sprendžiant sudėtingus su PVM direktyva susijusius klausimus.

3.9. EESRK siūlo taikyti „tarpusavio spaudimo“ metodą. Toks metodas galėtų būti veiksmingas, nes valstybėms narėms būtų daug sunkiau nukrypti ir sukurti kliūčių sklandžiai veikiančiai bendrajai rinkai. Valstybės narės privalėtų paaiškinti, kodėl įgyvendinant buvo nukrypta. EESRK mano, kad valstybės narės neturėtų priešintis skaidrumui ir atskaitomybei.

3.10. Be to, EESRK nuomone, svarbu, kad Komisija atliktų poveikio vertinimus dėl bet kokių skirtumų įgyvendinant ar aiškinant sutartas PVM taisykles bet kurioje valstybėje narėje. Poveikio vertinimai turėtų būti skelbiami viešai ir deramai aptariamai bei toliau nagrinėjami PVM komitete.

3.11. Vadovaujantis šiais argumentais, būtų galima mažinti motyvaciją nukrypti nuo bendrų taisyklių ir sutarto jų įgyvendinimo, taip užtikrinant proporcingumo ir subsidiarumo principų laikymąsi.

3.12. Galiausiai EESRK norėtų atkreipti dėmesį į tam tikras galimas nepageidaujamas naujojo pasiūlymo pasekmes. Dėl Komisijai suteikiamo įgyvendinimo vaidmens nustatyti kai kurias pagrindines PVM direktyvos sąvokas, gali būti sunku atskirti, pirma, naujų Komisijos įgaliojimų taikymo sritį ir, antra, tai, kas iš tikrųjų keičiama PVM direktyvoje. Dėl tokio netikrumo gali būti sunkiau Taryboje pasiekti vieningą sutarimą, kuris būtinas siekiant ateityje iš dalies pakeisti PVM direktyvą.

Bruselis, 2021 m. balandžio 27 d.

*Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto
pirmininkė*
Christa SCHWENG
